

12 RÖPIRAT.

Budapest 1886. január 15.

VI. évfolyam

IV. füzet.

A zsidóemancipáció a 19 év előtti és a mai világlatban.

Az 1867-ki parlamenti többség nagyon beleszeretett a zsidók emancipációjába, minélfogva kitűnő műalkotásnak vélte az 1867. évi XVII. t. cz. megteremtését!

Hogy ezen két paragrahusból – és alig három sorból álló törvény „az izraeliták (talán zsidók?!) egyenjogúságáról polgári és politikai jogok tekintetében,” egymagában véve talán nem is tűnt fel annyira veszélyesnek a meghozatal és szentesítés idejében, – az valószínti, és azt hiszem, ezen tény senki előtt sem ismeretlen. – Egyszóval, ezen törvény megalkotása és szentesítése még az életgyakorlatra semmi különös tényezőként nem mutatkozott, s abból, azon idők felfogása szerint, látszólag kár vagy haszon, előny vagy hátrány se reánk, se a zsidókra nézve nem keletkezett.

Természetes, hogy ezen törvény megalkotásának más célja talán nem is lehetett, mint a szó szoros értelmében a polgári és politikai jogoknak minden – Magyarország területén lakó, bármely nemzetiséghez és valláshoz tartozó – lakos által egyenlő módon való igénybe vehetése.

Sajnos azonban, hogy úgy van fogalmazva ama – reánk nézve utólag szerencsétlennek kitűnt emancipationális törvény, mintha a megemancipált zsidók által minden más honpolgárral szemben csupán csak a *jog* lenne gyakorolható polgári és politikai tekintetben.

Ezen emancipationális törvény tehát már fogalmazására nézve is szerencsétlen egy törvény; – mert minden állampolgár, a ki jogokat nyert, – egyszersmind *kötelmek* teljesítésére is legyen kényszerítve.

De ezen többször említett törvény úgy van fogalmazva, mintha csupán hitelezői minőségben állana a zsidóság a kereszténységgel szemben; s mintha az adott jogok fejében viszont nem lennének kötelellései is a magyar nemzet irányában.

Az idő azonban mindinkább beigazolta az emancipatio vészes jellegét; s ha már Istóczy első parlamenti beszéde idején a bajok általánosan érezhetők voltak, úgy ma már notórius dolog az is, hogy az emancipationális törvény után derűre-borúra hozattak *zsidók által* sugallt, zsidó szellemben öltöztetett törvények, a melyek a keresztény népre nézve hasznavehetlenek, míg e szerencsétlen törvények horderejét, célját a zsidóság nagyon is fölfogja s azokat értékesíti is! Például idézzük a következőket:

Ki esküszik meg a bíróságok előtt saját valláshitelveinek megfelelő alakban? Senki! Ki aknázza ki jobban az eskü ezen formáját jobban mint a zsidó?!

Miért hozott a valódi emberirtó váltótörvény?! A zsidók kedvéért t. i. a nők is váltóképesítették az emancipationális törvény behozatala óta, csak hogy a zsidó a gyenge és védtelen keresztény nőekkel is elbánhasson törvényes utón.

A zsidók egyenjogúsítása után ezek kedvéért hozott be „a szabadipar.” S kik aknázzák ki a szerencsétlen iparosok helyzetét?! A zsidók!

Epigy hozott meg a zsidók dédelgetésére a büntető és csödtörvény; mert hisz, ha a csödtörvény mellett el is Ítéltetik egy-két hétre, vagy legfeljebb egy-két hónapra a zsidó: ki boldogabb, mint az 50 vagy 100 ezereket zsebre vágott zsidó, a ki csekély büntetés mellett szabadulhat, és a mellett úr a börtönben is; azt eszik és iszik, a mi neki tetszik; különösen ha zsidó a börtönfelügyelő, mint itt Székesfehérváron is!!

Tehát láthatja, aki akarja, hogy mily veszélyes csirát hordott az emancipationális törvény már méhében; lehet látni ma, mily fanyar gyümölcsöket termett. Hiszen a ki nem látta volna is a veszélyes gyökereken felnövő fát, de a fát gyümölcséről megismerheti.

Nem csoda tehát, hogy sokan, igen sokan vannak ma már a mindenrendű és rangú állampolgárok közül azok, kik most már belátják a bajokat, s kik a bizonyítékokat mindennapi élettapasztalatból merítik, és ennél fogva az antiszemiták sorában élethalálharcot vívnak meggyőző érvek alapján a zsidó mótely ellen.

Mert hisz mit tapasztalunk?! A keresztény nép minden osztálya kiszivattyúztatik a zsidóság által anyagilag; visszás és tartahatatlanság következtében be, a keresztény nép nem képes az iparoskézből előállított iparcikknek valódi értékét megfizetni; hanem a zsidók által lopott iparcikkek értékét felényi, harmad és negyedrésnyi értékben fizeti! (lásd a novemberi füzetben a „Zsidó életpraxis” című cikket.) – De ezen felényi, harmad és negyed-

résznyi értéket sem lesz képes maholnap fizetni, miután a zsidó lassanként elfoglalja a keresetnek minden ágát.

És, a mi a legnagyobb baj, sokan a keresztények közül még ma sem látják vagy nem akarják látni a fenyegető' veszélyeket.

Csak áltassátok magatokat keresztény polgártársaim a raffinirt zsidókkal; majd lesztek mindnyájan a zsidók rabszolgái, a mely rabszolgaság egyes vidékeken már úgylis kezdetét vette; s majd lesznek a zsidók fehér rabszolgái azoknak a gyermekei, a kik most fenyegető pálcájukat suhogtatják az antiszemiták fölött; majd ama szolgabíró, alispán, főispán, kormánypárti mamelukok és miniszterek, választási elnökök, múborral, vitriolos pálinkával és a nép keserves keresményéből behajtott kortespénzen vásárolt kortesek utódai csizmapuczulói, ökrészei, tehenészei lesznek azon zsidók utódainak, a kiket most pártfogásukba vettek! És így teljedik be a zsidók részére Mózes által alkotott ezen tétel: „Megbüntetem az apák bűneit a fiakban harmad és negyedízigen!” Csakhogy ezen büntetés nem a zsidókon következik be, hanem a keresztényeken.

Szendrey Gerzson,
köz- és váltó-ügypvéd.

Zsidójárom Magyarországon.

(A közlemény vége.)

Magyarországon, mint agrikultur államban, például egyik legfontosabb ügy, az állategészség ügye is. Kisbirtokos osztályunk egyedeit nagy zavarba hozza az, ha marhaállományából csak egy darab is elhull; mert ha ezen okvetlenül pótlendő veszteségét, különösen zsidótól vett kölcsön-pénzzel pótolja, akkor már veszve van. Hogy pedig a gój ellen való támadást ezen a téren is minél sikeresebben lehessen intézni, a zsidók most már az állami állatorvosi fontos állásokat öznlik el. A talmud azt a mondását, hogy: „ha a zsidó ökre megdöfi az idegen (a nem-zsidó) ökrét, a zsidó ártatlan,” oda módosítják, hogy ezért nem kell nekik ökröt venni és tartani, abba pénzt fektetni, sokkal előnyösebb fényesen zsinórozott s még fényesebben dotált állami állatorvosokká lenniök, s írni olyan recepteket, melyek aztán majd „megdöfik” a gójok marháit, úgy, hogy legott felfordulnak a gyógyszertől.

N. községben, éppen napjainkban, járványszerűleg dúl a marhaállományban az antrax (lépfene). Három hó lefolyása alatt 8 drb igás marha hullott el. A jelentések minden egyes esetben megtétettek az illetékes hatósághoz, minek következtében az illető kerület állami állatorvosának a helyszínén való megjelenése is szükségessé vált. Meg is jelent, hivatalos időn kívül beállított a község házához, s az esetleg még ott levő községi segédjegyzőnek átadott egy általa írt receptet, szóbeli utasítással, hogy azt „vízzel vegyítve” adják be a beteg marháknak, s azzal odább állott. Másnap a helybeli körorvos, ki szinte a talmuderkölcsök fertőjében nőtt fel, elmegy a község házához szimatolni, hogy mit csinált

ott tegnap a kollegája; kézbe veszi a megírt marhareceptet, s a segédjegyző által közölt állatorvosi szóbeli utasítást ráírja a recept hátára írónnal saját felfogása szerint. Már most a recept olyanná nőtte ki magát, hogy, ha az első oldalon írt gyógyszert úgy, amint ott meg van írva az állami állatorvos által, beadják, a legerősebb marhát is megöli azonnal, ha pedig a recept hátára írt hígítást adják be, akkor meg még a gyöngé borjúnak se árt, se használ.

Ilyen kezekbe teszi le államunk az ő fentartó elemeinek fontos gazdasági ügyét. Ilyen tudatlan vagy roszakaratú zsidó ripőköknek adatik előny az állami tisztségek elnyerésénél, s csak azért, mert zsidók.

Fél kormányunk, hogy megharagszik Rothschild, ha a zsidók nem tolatnak előtérbe ott is, a hol egy tudományosan képzett, lelkiismeretes keresztény oly sok jót tudna tenni a közügy javára, szolgálhatná hazáját, nemzetét, híuen, becsületesen. Oh! a mi kormányunknak nem ez kell. Zsidójárom kell neki mindenáron, s bele kergeti a népet is zsidó közegei által, a nemzet haragjával nem törődik, csak Rothschild meg ne haragudjék.

Hanem majd egyszer csak úgy felszaporodik a járomba kergetettek száma, hogy erejük hatása alatt összetörik majd a járom, akkor, mikor a vonszolt szekér éppen a hegytetőre ér, és nyakló nélkül gurul majd alá a völgynek, magával ragadva a rajtülőket és belekapaszkodókat, *feldűl, darabokra zúzúk, megsemmisül támogatóival együtt.*

A történelem azt mondja, hogy nem először történik ilyesmi a világon.

Erre a legjobb mesterre pedig jó lenne hallgatni.

Keöd József.

A költségvetési vita a képviselőházban.

A költségvetési vita a képviselőházban f. hó 12-én indult meg, s e sorok Írásáig antiszemita részről b. *Andreánszky* Gábor és *Vadnay* Andor szólaltak fel és pedig a f. hó 14-iki ülésben. Beszédeikből alantabb bő részleteket közlünk. Felemlítendőnek tartjuk itt *Prilessky* Tádé kormánypárti képviselőnek szinte a f. hó 14-iki ülésben tartott beszéde azon részét, a melyben a *regálemegváltás mellett* határozottan állást foglalt, nyíltan pártolván Istóczy-nak ismeretes interpellációjában tett indítványát. Ily lépés egy kormánypárti képviselő részéről ma, valóban elismerésreméltó önállóságra mutat, s ezért Prileszky beszédének ide vonatkozó passusát a következőkben adjuk:

Prileszky Tádé: „Ha sikerülend a védvám megoldása, ha sikerülend a valuta rendezése, ez nagy érdeme lesz a kormánynak. S itt kénytelen vagyok még egy eszmét fölemlíteni, s ezt igen ajánlom a t. ház figyelmébe, s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy Istóczy képviselőtársam nézetét oszthatom. Ő ezelőtt pár héttel szives volt egy interpellációt terjeszteni be a regálé megváltása ügyében. (Halljuk!) Eltekintve attól, hogy ezen ügy megoldása a népre igen üdvös és boldogító hatású lesz. (Úgy van!

balfelől,) meg vagyok győződve arról is, hogy a mi Ausztriában sikerült, az nálunk is fog sikerülhetni. És Ausztria e tekintetben budgetszerűleg egyáltalán semmiféle pénzeket erre nem költött, és azt is tudom, hogy vannak nálunk is községek, melyek ezelőtt 10 évvel megváltották magukat, s ma már magából a bérből kifizették az összes tartozást. Én ez ügy megoldását állami subventió nélkül is lehetőnek tartom, és ha ez lehetséges és azt törvényerőre emeljük, méltóztassanak elhinni, hogy ez az országgyűlés a nép köszönetét fogja kiérdemelni.” (Élénk helyeslés.)

Vadnay Andor: A humanizmus emlegetése hozza létre az olyan egyesületeket, melyek egyedüli feladatuknak tekintik az állatok, a denevérek bajaival foglalkozni, minduntalan ezekre hívják fel a társadalom figyelmét, holott embereket is százával találhatnának, kiknek állapota a legmetszőbb szánalmat provokálja, holott a hajléktalanok menhelye előtt órák hosszat emberek dideregnek és tiporják egymást; (Tetszés a szélsőbalon.) holott a szemétdombokon emberek támolyognak, hulladéokra éhezve. (Úgy van! a szélsőbalon.)

De ebben még nem találok kifogásolni valót. Csodálkozom azonban a jogegyenlőség szempontjából, hogy az a kormánypárt, mely habozás nélkül szavaz meg minden olyan adót, mely a különben is túlterhelt földbirtokot nyomja, miért idegenkedik annyira a börzepapíroknak megadóztatásától? (Úgy van! a szélsőbalon.)

Vagy a jogegyenlőség követeli azt is, hogy míg itt a fővárosban mindenféle tápszer után fogyasztási adót kell fizetnünk, legyen egy fogyasztási cikk: a lúdzsír, mely kivételképen adómentes? (Zajos derűlttség.) Pedig a legalkalmasabb adótárgy lehetne, mert épen a legvagyonosabb néposztály fogyasztja, s azonkívül – fájdalom – évről évre nagyobb tömegben importáltatik. De megfoghatatlan t. túloldal, hogy önök e különös, de inkább megdöbbentő, mint nevetséges tény felemlítésére kaczajban törnek ki.

Hogy Szent-Endre t. képviselője, Krausz úr, oly jóízűet nevet, annak lélektani okát értem, sőt méltányolom, mert ő nemcsak engem magamat, hanem valamennyiünket, köztünk a t. pénzügyminiszter urat is neveti, szóval, mindenkit, ki a lúdzsírt mérsékeltebb mennyiségben fogyasztja, mint ő. (Élénk derűlttség.)

Beszéde végén a birtokos osztály védelmének szükségét hangsúlyozta.

Ez az a néposztály, a melytől, ha a visszamagyarosodott arisztokracziával szövetkezik, várta gróf Széchenyi – nem a miniszter, hanem a halhatatlan – (Derűlttség a szélsőbalon.) vérünk megmentését, a magyar hegemonia biztosítását. Ez a néposztály, melyet egy chronikus, de már-már akuttá váló betegségben tehetetlen kuruzsló kezén látok sínylődni. (Úgy van! a szélsőbalon.)

Mert annak a közelfekvő egyszerű tanácsnak, hogy koplaljunk és izzadjunk, kivált, ha olyantól jön, tisztelt miniszter úr, mint ön, a ki talán még soha sem koplalt, a ki izzadni talán nem is tud, (Derűlttség a balon.) a politikai bölcsesség serpenyőjében sem egy mákszemnyi súlya, sem egy fikarcnyi értéke nincs.

Andreánszky Gábor br.: Évenkint nagy mérvben növekvő kiadások mellett csakis akkor volna képzelhető, nem az egyensúly helyreállítása esélyeinek javulása, de hanyatlásának megállapodása, ha a befektetések

közvetlen jövedelem-többlete megfelelne az évenként csinált adósságok kamatainak, vagy az általános vagyonosodás emelkedése indirect úton megfelelőleg növesztené az államjövedelmeket. Hogy az eddigi befektetésekből megfelelő jövedelem többlet nem várható, arról kezeskedik a befektetések természete. Sok fényűzési kiadás mellett még a közvetve hasznos, sőt szükséges befektetések, mint a népnevelésre áldozott összegek is, bármily erkölcsi és szellemi tőkét jövedelmezzenek, magának a pénzügyi egyensúlynak javulására csak generációk múlva fognak közvetett hatással lenni. Még sokkal szomorúbbak a kilátások a nép vagyonosodására vonatkozólag, annál is inkább, miután az egyetlen gyarapodó osztály, a tőkepénzesek, nevezetesen az állam hitelezői, az állami terhek viselésében részt nem vesznek.

A többi osztályok rohamos pusztulásnak indultak. A kisiparost elnyomja a nagy ipar, ennek adója pedig az osztrák állampénztárba folyik; a legfontosabb osztály, a földműves pedig itt áll megdöbbenve és nem tudja, mit termeljen, mert míg ipartárgyszükségletének ára a védvámok által mesterségesen növelve napról-napra emelkedik, a nyerstermények ára pedig oly rohamosan hanyatlásnak indult, hogy a legnagyobb katastropha elkerülhetlenné látszik.

Ily el nem tagadható mostoha viszonyok közt az előirányzat bővebb vizsgálata hogy volna képes aggodalmainkat az államháztartás állapota iránt kevésbé igazoltaknak mutatni?

Ily állítás nem lehet egy öbön ön ámitásnál, mely csak a legmoverebb subjectivitásban nyerheti eredetét.

Az emberi természetben rejlik azon tökéletlenség, hogy azon érdekkör, melyben működik, nagyon is befolyásolja az ember érveléseit, és ezen emberi tökéletlenséget veszi tekintetbe a községi törvény, midőn kizárja ügyeinek intézéséből a községi bizottságból mindazokat, kik haszonbéri vagy számadási viszonyban állanak a községgel. Képviselőházunk szem elől tévesztve az ily incompatibilitási szükséges követelményeket, túlságos számmal beválasztja az ország, mint az államvaspálya tulajdonosának legveszélyesebb versenytársa, az osztr.-magyar államvaspálya társaság igazgatóit és igazgató-tanácsosait a pénzügyi bizottságba, azon egyetlen parlamenti közegbe, mely egyedül bír némi lényeges és nem pusztán formai befolyást pénzügyeink elintézésére.

Vajmi csekély számban vannak ott ezekkel szemben képviselve a földbirtok kizárólagos képviselői. Lehet-e akkor csodálkozni, hogy ott anyagi biztosítójukukat az igazgató urak összetévesztvén az ország anyagi biztosítókaival, oly könnyen e budget olvasása által eloszlanak aggodalmaik. Ha nem is megbocsájtható, de érthető ezen viszony. Mint ebből is láthatjuk, az osztr. államvasúti társaság intim viszonyban áll a pénzkirályal.

Ehez pedig – mint életében egyszer az ájtatos mohamedán Mekkába a próféta sírjához – minden évben odazarándokol pénzügyminiszterünk – kérni annak bizalmát és hitelezését. A földbirtokos választókhöz ezentúl csak minden 5 évben fordul a minisztérium, és kivált ha a megyerendezési javaslat elfogadtatik, erőszakosabban, mint eddig – főispánjai által. Ép oly szigorral exequáltatja ezen bizalmi végrehajtók által a választók bizalmát, mint adóvégrehajtói által adójukat, ha t. i. az illetők saját jószántukból nem akarnak fizetni.

Ezen, a pénzügyi hatalommal szemben való lealázó viszony nyer kifejezést a pénzügyi bizottság összeállításában.

Természetes, hogy a mozgatókére kedvező nézetek ott az uralkodók, és ily nézet indíthatta a t. előadó urat, midőn tavaly börzeadó indítványomra azt felelte büszkén és megvetőleg: Ezt még Bismarck sem merte Németországban behozni, hogy kísértse meg ezt Magyarország!

Tavaly ő ütött e nagy tromffal, ma már e tromf az én kezemben van és én ütök avval. (Helyeslés és tetszés a szélső baloldalon) És a berlini börze azért fenáll és vígan tovább zsidóskodik; de még nem is apprehendálta meg nagyon a börzeadó behozatalt, mert a mennyiben a fáma mondja a német lapban, az úgynevezett nemzeti ajándék orosz lány részét zsidóbankárok adományozták, és így tehát még születésnap ajándékkal is kedveskedtek a vaskanczellárnak.

Ha a t. pénzügyminiszter úr a hitelműveleteket, köznyelven: az adóságcsinálást tartja a pénzügyi tudomány alfája és ómegájának miért nem ijeszt ő is evvel a börzére, ha nem is születésnap ajándékkal, de magasabb árkeletű államkölcsönnel okvetlen kedveskednének nékie is.

Áttérek a pénzügyi bizottság jelentésének azon részére, mely oly bőven kiterjeszkedik a valuta rendezésének kívánatos volta felett; és itt egészen más véleményben vagyok, mint az előttem szólott t. Gaál képviselőtársam. A mostani viszonyok között, hogy lehet erről csak álmodni is – az igaz, többet a jelentés sem tesz, – de azt komolyan teszi.

Nemcsak azon 80 millió frt bankadósság, de az államjegyek convertálása kamatozó adósságra ismét emelné deficitünket vagy 5 millióval, és ha ezen áldozatot meghoznánk, akkor is csak ezüst valutánk volna, és az aranyágot csak úgy kellene fizetni, mint eddig.

Nem kell épen nemzetközi valuta congressusi képviselőnek lenni, hogy az ember ezt belássa, Óperencián túli országokról szóló dajkamese az egész, melylyel néhány aluszékony de ébredezni látszó kormánypárti lelkiismeretét akarnák visszaringatni előbbi mély álmába. Egyébként gondolkodjanak csak mint eddig és biztosak lehetnek, hogy mint a fekete bankónál a század második évtizedében, nemsokára újra magától fog rendeződni a valuta.

Hitel, ez a varázsszó, mely valamint az ország magán vagyonárnak nagy részét idegen kézbe juttatta, úgy a törvényhozást is a kölcsönző pénzhatalmak uralma alá tereie.

És ezért egy öntudatos nemzeti politika csakis az lehet, megsza- badítani az országot e fosztogatók zsarnokságától. Horváth Boldizsár t. képviselőtársam azt mondta, hogy a liberalismus cél, melynek elérésére az alkalmazott eszközök szabadelvűsége nem jöhet kérdésbe. Van-e hazafiasabb, magasztosabb cél, mint a nemzet jólléte, az állami törvényes hatalom főnhatósága és függetlensége, és még sem alkalmaznák jogellenes eszközöket ennek elérésére.

Nem akarok itt annak fejtegetésébe bocsátkozni, van-e általában joga az államnak örök időkre levenni az állami terhek viselését egyes vagyonokról, van-e joga elviselhetlen adósságok terhét gördíteni későbbi generációk vállára, kivált pedig oly időkben, midőn a tartós béke áldásait élvezi; de azt határozottan állítom, hogy ha a törvényhozók könnyelműségből vagy könnyelműségekből eredő szorultságból oly kötelezettségeket vállaltak az államra, melyeknek már ideiglenesen is csak úgy

felelhet meg, hogy ha az állam legvitálisabb érdekét, nemzeti lételét föl-áldozza és az egész nemzetet anyagi függésbe, sőt mondhatni, uzsorások lealázó szolgaságába juttatja: – akkor csak kisebb jogtalanság és igazságtalanság, e kötelezettségeknek teljes mérvben meg nem felelni, – magyarán mondva: rendes és nem uzsorakamatokat fizetni az adósságokért, – mint egy egész nemzetet rablánczba fűzni, koldusbotra juttatni, vagyonából kifosztani és földönfutóvá tenni.

Midőn azon nemzet, mely egy ezredév óta birta itt a földet, innen rohamosan pusztul és elfoglalják helyét 2000 év óta bolygó idegenek, (Ügy van! Ügy van! a bal- és szélsőbal különböző padjairól.) azon magasztos jelszó: „Salus rei publicae suprema lex esto” alkalmazását elmulasztani nem egyéb, mint a haza és nemzet áruba bocsájtása. Minden nap, melyet a pénzügyi helyzet gyökeres eszközökkel való függetlenítését halasztják, csak súlyosabbá tehetik e viszonyokat.

Két urnák egyszerre szolgálni nem lehet; ha a kormány kényszeríti ezt a nemzetet, hogy Ausztria és Rothschild jobbágya legyen, hazánk iránti kötelezettségeinknek eleget nem tehetünk.

Múlt évben beadott határozati javaslataimat a bérzeadó és az állampapírok megadóztatásáról – formailag nem ismételtem, látván azon érdektelenséget, sőt rossz indulatot, a melylyel iránta viseltetnek, de minden jó hazafinak becses figyelmébe ajánlom. – Nem fogadja el a költségvetést.

A zsidó bérlőkről.

Szécsi vadászkunyhó, 1885. december.

Hogy mennyire óvatosnak kell lenni egy birtok bérbeadásánál, ha azt zsidó bérlő, bizonyítja a következő.

Először is már úgy bevett szokás ezen fajtánál, hogy ritkán egy bérel, de legtöbbször az apa a fiúval, vagy „ipom urom vejemnek”, vagy „X. testvérek”, vagy „Y. et Comp.” bérelnek. Ha ezt a vigyázatlan bérbeadó megengedte, a nélkül, hogy egy oly tetemes összeget vett volna fel cautióul, a melynek vesztétől fázna a társuramék, s a mely sommá esetleg bőven kártalanítja a bérbeadót – úgy már a priori vesztit írta alá, mert a társ vagy testvér, illetve ipa és vő, vagy apa és fiú 2-6 évre a legnagyobb ellenségeké válhatnak, ha ezen manőver által sikerül bérbeadójukat jól berántani; 5-6 év múlva aztán megint a legjobb barátok, s nagyot nevetnek azon, ha összejönnek és schmisolnak „vaste wi mr hubn beschümmlt de gojim?!” „mert a tarsóság mindig megadja azt os olkalmat, hojd a mit Josep ígért, ozt Nathan megfogadja, s így ózon tant edjih toljon a hiba a másikra,”- vagy vállat vonhasson s mondja „nem thehetek rula, shógorum az okha, az szerencshétlen spekolans, enghem is berántut, és éhn most hijjába fizessek, wi haiszt!?” S ennek számtalan, ezer meg ezer variációja van, a mint alább mindjárt illusztrálni fogom, csak hogy kicsit nagyobb feneket kell keritenem a könnyebb megérthetés végett.

Miután szüleim az önkényuralom alatt vagyonuk felét elvesztették, s ennek következtében később édes apámat ősi birtokából kizavarták volt a jebuzeusok, az által, hogy a provisorium alatt s lelkiismeretlen ügyvédek segítségével sikerült maguknak 12,000 frtot kétszeresen, 8000

frtot háromszorosan megfizettetni, s még több eféle stiklik véghez vite-lével, p. o. hogy ment fel egy 300 frtos követelés 3000-re, a mely dol-gokat majd máskor adandók elő, mert az okozója még él, s hadd pirul-jon, – azon időben én e rongyos falucskába, a mely maga 700 méternél magasabban fekszik a tenger színe felett, tíz év alatt alig jöttem le a Maguráról két-háromszor; de minden évben ősszel fölmásztam 5-6 napra az 1126 méternyi magas Magura tetejére a keleti oldalról, onnét kürtszóval jelt adva az alantabb fekvő szócsi csószömnnek, s ez örömr-a-gyogó szemekkel, kipirulva jött fel fiával s pár hajtóval, egy-két óra múlva utánna pedig majd az egész falu.

Az időben nekem fogalmam se volt arról. a nyomorról, a mely e hegyi falucskában uralkodik, s arról, hogy én e maroknyi ősi megma-radt földön még magam is lakjam, s annak silány földjét műveljem, melynek sok és gyönyörű fekvésű s vaddal teli, de egy krajczárt sem jövedelmező erdejében oly örömet vadásztam, s máig is, daczára sánta-Ságomnak, a vadkant üzöm s lövöm, persze lóhátról.

Ezen, habár Bossányi-féle, de édes anyámtól származó erdei birtok-hoz tartozik a faluban egy curia, 56 holdnyi gazdasággal, melynek egy negyedrésze rét; s miután apám meghalt, s én számoltam az étellel, ide visszavonultam, kertészettel, vadászattal töltvén az időt, mivel a csekély gazdaság azt nagyon igénybe nem vette, és szenvedélyes kertész lévén, egy sivar, mitsem termő 1½ holdnyi területből 5 év alatt gyönyörű kis kertet alakítottam, a mely daczára magas fekvésének s csekély terjedel-mének, nemcsak hogy egész nyáron és télen át ellátott bőven házneszes-tül együtt zöldséggel, de gyönyörű virágjai, s 64, a legnemesebb gyümölcsfákhoz tartozó fácskái, büszkeségem voltak; hiszen hogy ne? Melyik magyar ember ne volna büszke reája. Volt itten Hampton-court-ból, Bridgewaterből Angliából, a jardin des plantes et d'acclimatationból, Fontainebleau-ból Franciaországból facsetete, oltvány és cserje, meg virág, volt itten 900 darab argenteuil-i, erfurti s eibenschützi legjobb spárgagyökér a leggondosabban elültetve s gyönyörűen diszelve – volt itt büszkeségeim főbüszkesége.

Baraccone-al-Collegnóból fácska, cserje, alpesi perennicus virág *Kossuth nagy hazánkfia kertjéből*, melyeket az öreg úr saját maga az alpeseokról hozott le, nevelt, ápolt, s ezek magvaiból részint ő maga, részint Ihász, Simonyi Ernő barátomnak adtak, s ez midőn neki gödi kis villáját, parkját s üvegházát berendezni segíték, mindegyikből adott egy pár szemet, gyökeret, oltványt.

Hát végtére, miután ezeket mind elmondtam, jöhetnek csak a tárgy velejére, különben a szives olvasó az anyagi kár mellett a fájdalमत nem érthetné, mert a pénzt ugyan pótolni lehet, de vannak más dolgok, melyek pótolhatlanok. Daczára hogy magam dolgoztam nagyrészt, se az én se a cselédjeim fáradságát mibe se számítva, csak egyedül a hozat-tott (nem ajándékba kapott) cseteték, virágok, gyökerek, bokrok ára 800 forintomban voltak benne, s ugyanennyire számíthatom az aján-dékba kapott tárgyakat; mert egyedül rózsza volt 35 fajta, s a kertet szépen hagytam, jól bekerítve, a kis kunyhó jó karban, a szántóföldek jó erőben, a hol előbb csupa bokor és árok volt csak; – s elmentem egy 117 holdból álló kis birtokomat berendezni s reája valami épületet emelni Pestmegyébe; mert ez a birtok, tudtam, hogy legalább 1500 frtot kell

hogy jövedelmezzen, de akkoriban alig 4-500 frtot kaptam belőle; s miután már alig tudtam e birtokra bérlőt kapni, s más sürgős ügyeim is voltak, egy fiatal ügyvéd barátomat kértem meg, hogy adja bérbé Szécsent, s ez in optima forma, minden jogi cautelák és clausulákkal el látott (de cautio nélküli) szerződést kötött Feldmann Jakabbal, egy kosztolnafalusi zsidóval, a ki a birtokot veje Krenczler számára bérelte ki; – természetesen a birtokot „*azon karban volt hoteles visszaadni, a mint átvette.*”¹ – Krenczler azonban csakhamar átadta valami Schwenczlernek, s ez rögtön *Hownen lakó „Kohn órnak*”, a ki is a birtokot sógora Holczmann számára bérelte ki, a ki Trencsén megyéből „*propter certum quoniam*” jónak látta egy időre onnét eltávozni, mintán a levegő számára ott nem volt biztosabbé. – Ezen Holczmann ör qna sógorának Kohn órnak subarendása, tényleg birtokba vette Szécsent, s óriási erővel neki látott a gazdaságnak; – földjeimet kereszthe szántatta, hogy a víz a lejtőn könnyebben lesodorhassa a humust, *rétjeimet feltörette* úgy, hogy most se szántóföld, se rét; – a kert kerítését elhanyagolta, bejöttek ide a falu kecskéi, a 64 fiatal fácska közül alig maradt meg 10-15; – de se baj „*az óraságnak minden fát 6 furintjával fogjátok megfűzetni*”, s így mégis történt, s 51 fáért a 6 frt 306 frtot be is zsebelt; – bemenvén azután a saját tehene s kecskéje, ezek elvégezték a többit; a fák már az ördögé, gondola, és hallván, hogy rigolirozva van a talaj: „*itten pumpás krhumpli thermés lesz*”, dictum-factum: kereszthe szántatja a kertet, s bevesz 1½ holdnyi kertből egyedül krumpli-termésből 84 forintot, Groisartig! nie dagewesen! s a krumpli-prizmákat reá rakatja a dombocskára, a rózsákra meg penséekre, „*hiszen az úr ezeket mindig betakartatta, hát a krumpli majd jól befedi*”; – és mind ezen termést megvette Hercz Rudnón, Kohnnak a sógora, a kinek szeszgyára van ottan. De miután Holczmann csak egy pár ökröt tartott télen át, a melyek a fát hordták az erdőből, s egy tehenet, meg 2 kecskét, természetesen marad sok szalma és széna, ezt ő nem etetheti fel, mert hiszen a parasztok pálínkáért felszántják a földet, (oraság nem thocl gazdákudni, megeszi a rezsi,) s takarmány marad és ellehet drágán adni Hercznek. Ez 2 éven át húségesen megveszi, a harmadik évben azonban a burgonya már nem volt oly nagy, „*de a vörös bogyú jökhereket (t. i. a spárgát) nem thoclta kiirtani, ez migis kijött;*” hanem az a certum quoniam Trencsén megyében olyanná nőtte ki magát, hogy Holczmann ör már Szécsen sem tartotta magát biztonságban a világ e félre eső zugában, hanem a nagy vizet jónak látta Trencsénmegye és ő maga közé tenni, s most Amerikában mint „*Fáy*” ad fogalmat a yankeeknek a „*madjar emberek öhlelmissógóruil*”

De Kohn oram, a ki sógora miatt annyi bajban van, más subarendást talált (ergo már az 5-ik vagy 6-ik), ez Popper Leopold (de nem a Báron úr) volt, s ez szintűgy gazdálkodva mint elődje, az egész termést „*Sack und Pack*” mind Hercznek Rudnóra adta el, holott erősen ki volt kötve, a termés takarmányát és szénáját nem szabad eladni s csak a birtokon tartott jószággal szabad feletetni, és miután hallotta, hogy én feljöttem, hát *hallatlan!* „*in an Schabestag*” Hercz ör felküldte mind az igáit Rudnóról, és fogadtak Szécsen és Kosztolnejszán annyi szekeret, a mennyi csak kapható volt, és – és – és megszezségthelenithék a *schabest*, a szabbatot Popper és Hercz, és pálínkálták a népet, s így 6 óra

alatt 21 szekér takarmány volt fölrakva és elvive, a sarjút meg megvették a falubeliek, egy szál takarmány sem maradt, és „Bosehani tolálta üres vodász konhó, istálló és csűr, meg podlás, és *mind öres*, mert Poppher elpárologta szinte bei *Nacht und Nébel*.” – De a goj Bossányi reméli, hogy a Nemezis el fogja érni Poppert és Herczet, mert a „szabbatot megszejtelenítették,” és ő beperelte Kohn uramat. De mi haszna? Takarmányt itten semmi áron se» kaphatok, s a tej literjét, a mit csak egy házban lehet kapni, 12, szóval tizenkét krajczáron kellé fizetnem, *mivel* az egy tehén számára, melyet elég vigyázatlan voltam venni, *öt mértföldről voltam kénytelen takarmányt* hozatni, a mit szinte csak egy barátomtól szívességből kaptam, mert egyáltalában takarmány nem volt pénzért kapható; és azt ide felcipelni *tél idején*, erről csak annak van fogalma, a ki ily hegyekben lakik!

S mi a morál mindebből? Az, hogy a zsidó, ha a gojt megcsalhatja, se rokonát nem kíméli, se vallását nem tiszteli. Hercznek saját szavait idézem. Midőn figyelmeztették, hogy baj lesz ebből. „Mith gundolok én ezzel, akhár sugoromnak, akhár Poppernek, akhár Bossáninak lesz ebbül khára! Én nem gimdolok azzal! Nekhem lesz hasznúm, azt thodom.”

A további tanulság az, hogy ily emberekben daczára annak, hogy kénytelenek velem összejönni, nincs egy; csepp becsületérzés és fogalom arról, minek tötetem ki gazságuk által azzal, hogy $\frac{1}{2}$ évig tejet kellé nélkülözöm egy vidéken, a hol az pénzért sem kapható.

Továbbá, hogy e zsidók manipulációja után oda jutott e kis gazdagságom, hogy 3 év óta minden éven 4-600 frtot kell reáfizetnem, s nem tudom az előbbi karba hozni, s végtére, hogy 2 év alatt Kohn ellen, a mindenféle furfang következtében, még meritorius ítéletet sem tudtam kapni, s habár reményiem, hogy peremet bizton megnyerem, de kertemet sohse leszke képes többé újjá alakítani, mert beteg s törődött vagyok, s vagyonom nagy részét elveszítettem, a mit egy „Daitsch ór' (de nem a hatvani) élelmességének, „becsülethességének” s színlelt barátságának köszönhetek, s kinek viselt dolgait s becses személyiségét legyen szabad legközelebbi levelemben lephotografiroznom. (Várjuk a fotográfiát. – Szerk.)

Bossányi Lajos.

Irodalom.

(Beküldetett.) „*Társadalomtudomány. Egy elég hosszú élet fontolgató észleléseinek és a társadalomtani irodalom sok évi kritikai tanidniányosának gyümölcse.* Írta Cs. M. – Budapest, Rudnyánszky A. könyvnyomdája.

A névtelen szerző egy kiváló társadalmi állást elfoglaló férfiú, a ki, ha nevét a műre kinyomatja, – bizonyára széles körben keltene figyelmet nagybecsű munkája, a mely megérdemli, hogy minél többek által olvastassék s minél többek által megszívleltessék. Felöleli az 566 lapra terjedő negyedréti nagy mű a társadalmi tudományok összeségét, s mély philosophiai felfogásánál, széles látkörű tekinteténél és e mellett világos, folyékony írmodoránál fogva, nemcsak igen tanulságos, hanem élvezetes olvasmányt is nyújt. S azért melegen ajánljuk e jeles művet a komolyabb tudományos irodalommal foglalkozóknak, különösen pedig a

könyvtárak részére való megrendelésre, a melyekben e műnek nem volna szabad hiányoznia.

Bennünket közvetlenül a munka azon része érdekel, a hol a zsidóságot is érinti. Az ide vonatkozó részből mutatványul közöljük a következőket :

422-423. lap: „A nemzetgazdák és a socialisták sokat írtak már össze a társadalom betegségének orvoslásáról: „Mi az oka, kérdi a „Neue Evangelische Kirchenzeitung” 1873-ki évfolyama, hogy az új testamentum sociális oldalát még senki sem méltatta figyelmére?” *Todt Rudolf* evang. lelkész azt felelte, hogy: „nemzetgazdasági professor, vagy doctor nehezen adhatja rá fejét annak alapos kutatására; a socialista pedig, aki abban csak a szegények, gyöngék ámitását látja, amely őket elnyomatásuk türelmes elviselésére, inti, még kevésbé. Nem marad tehát más hátra, mint a theologus.” Ő dologhoz is fogott és: „Der radikale deutsche Socialismus und die christliche Gesellschaft, 2-te Aufl. 1878.” című 514 lapnyi művében a kereszténység sociális tartalmát és a ker. társadalom sociális feladatait s a német socialdemocratia képtelenségét s veszélyességét tüzetesen földerítette.

Az 5. lapon azon álláspontját jeleli ki, amely szerint nemzetgazdasági alapfogalmak ugyan nincsenek az újszövetségben; az értékről, tőkéről, hitelről, a vas-bértörvényről, kínálat- és keresletről stb. nincs benne semmi sem; de nemcsak általános alapelvek, hanem valóságos igenleges, összetes ítéletek és szabályok is vonhatók le belőle a társadalmi kérdések megoldására.

A kereszténység két versenyzője, a zsidó- és izlamvallás, mondja, teljesen képtelen erre, mert nincs erkölcsi ereje hozzá. A *Talmud* ugyanis a nem-zsidót nem tartja felebarátnak, testvérnek, nem embertársnak; sőt minden úton-módon rászedni, kifosztani, megölni parancsolja azt, mint istentelen, alsóbbrendű lényt, *gojt*, mint tisztátlan szolgát, kutyát, szamarat, disznót, akinek lelke nem olyan, mint a zsidóé. Jehova a föld minden javait az ő választott népének kizárólagos tulajdonul adta. Ha tehát a zsidó a nem-zsidótól bármily úton valamit eltulajdonít, akkor csak a magáét veszi vissza. Nemcsak a *Talmud*, hanem a biblia is tiltja a nem-zsidókkal való vegyülést, sőt a keveredést is. Azért a zsidó sohasem olvadott más népbe, nem is fog, míg vallásához hű. Azért van, hogy nem csak a keresztények, hanem mindenféle vallások és népek közt üldözés, megvetés tárgya volt. A zsidó örökké zsidó marad. Tacitus is épen olyanoknak írja le őket, mint ma látjuk. A 12-32. lapig *Todt* sok talmudi idézettel, történeti adattal és a kor példáival kajánságot, mammoni telhetlenséget, szóval oly tulajdonságokat törekszik kimutatni a zsidóságra, amelyeknél fogva nem csak a beteg társadalom gyógyítására képtelen, hanem a társadalomnak ostora, métélye, elmérgesítője.

De talán az izlam képes erre? „Egy pillanat azon országokra és népekre, amelyek a félhold szürkületi világossága alatt laknak, rögtön megfelel e kérdésre. A keresztény csak kutyá a muzulmán előtt. Az asszonyok és rabszolgák helyzetét a korán örökké teszi.” (34. 1.) „Le veletek! (t. i. a paradicsomból a földre) Legyen az egyik ellensége a másíknak!” így szólott Isten a bűnbe esett embereknek. Eszerint az ellenségeskedés kedves dolog Isten előtt. Az izlam, ami bölcsesség van benne, a kereszténységtől és a zsidóságtól vette, de az elsőnek legjavát

elhagyta, a másodikból pedig többnyire csak a Talmud által merített, E kevésből is láthatni, hogy a test vallása, az érzelem csakúgy nem oldhatja meg a szociális kérdéseket, mint nem a zsidó.”

Továbbá a 399. lapon a „Társadalomtudomány” szerzője így ír: „Így állván a dolog, mindenütt, a hol capitalismus van, szociális kérdés is van. Tudatos vagy tudatlan ámitás az tehát, mintha szociális kérdés csak a túlnépes és gyáriparos országokban volna, nálunk pedig nem. Szánandó ámitás, vagy önámitás! Hazánk földnépének felét az uzsorások rövid két évtized alatt a szó szoros értelmében rabszolgává alacsonyították; majdnem egész felső Magyarország koldus. Nincs ezekre nézve szociális kérdés? A városok iparosai nem űzik mesterségöket, hanem az ostoba iparszabadság alapján mesterség tanulása nélkül mindenféle iparcikkeket áruló tőkésék számára kénytelenek dolgozni, a legnyomorubb béren tengetve keserű életöket. A középosztály, a kis- és középföldbirtokos jóformán eltűnt, földjeik az uzsora hyenáinak karmai közé kerültek. Hát a főnemesség! ? És így vagyunk mindenben, mindennel! Még: pár évtized, és Magyarország volt!”

Úgyszinte a 402. lapon: „Nem csekélyebb hiánya a tőkés gazdaságnak, hogy a *nyilvános* szükségleteket a pénzaristocratia üzérkedésének érdekei alá veti, amely közvetlenül választói előjogánál fogva, közvetve pártminiszteriumai, a szolgálatában álló sajtó, a népképviselők, hivatalnokok: megvesztegetése által az állam nagyhatalmává növi ki magát, amelynek az ösztársadalom, még a királyok és császárok is hódolnak. A pénznemesség csak a neki kedvező intézkedésekre szavaz költséget, a többit elhanyagolja, sőt, ha érdekei ellen vannak, legnagyobb közhasznuk daczára is elfojtja. A pénz, amelynek csak tápközegnek kellene lennie, lassankint az egész társadalmi életet uralkodása és üzérkedése alá hajtja, Európa iszonyú adóssága csak a pénz hatalomnak következménye, mint amely igen kedvez az adósságcsinálásnak, az állami pazarlásnak. Ma már az állami szükségletek fődözésére szükséges eszközöknek $\frac{1}{3}$ -át rabolja el a pénzoligarchia adósságkamatok fejében Európa népeitől. Ez aztán a *magán* szükségletek meghatározását is hovatovább ártalmasabb útra téveszti, a legképtelenebb és legerkölcstelenebb fényűzési szükségleteket teremti. Így a pénz maguknak a pénzes családoknak s azok ólősdíjeinek, szolgálainak is átkává leszen, megrontja azon iparágak művészetét, amelyek ezen állhatlan magánfényűzésen alapulnak, s nyomorba taszítja őket. A pénzoligarchia alatt a társadalom teste oly emberhez hasonlít, akinek szörnyű nagy hasa, de kevés szelleme van, és aki nagynehezen mozog. Hiába is hadonáznak a modern nemzetgazdák a kamat, járadék stb. féle üzérkedés mellett. Igen gyarló érvekkel küzdenek.”

Az antiszemitikus mozgalom ujrafeléléde Németországban.

Németországból, oly hosszú stagnáció után, végre örvendetes dolgokat is jelenthetünk. A múlt évi júliusban megszűnt „Neue Deutsche Volkszeitung” helyett, újévtől kezdve egy új központi antiszemita közlöny jelenik meg Berlinben: a „*Deutsche Volksstimme*”

czímű napilap. Az ó év utolsó napjaiban pedig Berlinben két nagy-szerű antiszemita pártgyűlés tartott a német antiszemita szövetség által, a melyen az új antiszemita matador *Dr. Kapistrano* tartott igen érdekes előadásokat. A legutóbbi napokban pedig Berlinben meg lön pendítve az az eszme, hogy a f. é. május hó folytában Berlinben egy német nemzeti *antiszemita kongressus hívassék* egybe. Ennyit egyelőre a németországi antiszemita mozgalom állásáról. Február havi füzetünkben a németországi antiszemita ügyek legújabb állásáról majd hosszabb cikkben adunk értesítést.

A m. kir. államjvak bérhátralékos zsidó bérlői.

Szapáry Gyula pénzügyminiszter, közvetlenül a karácsonyi szünnapok előtt egy nyomtatott „kimutatás-t” osztatott szét a képviselők között „*a magyar korona országaiban levő mezőgazdasági államjvak kezeléséből eredő, 1000 frton felüli követelésekről, az 1885. évi június végén fenállott állapot szerint*”.

E „kimutatás”-t végig lapozva, elborul minden hazafinak a lelke, olvasva annak a tömérdek zsidóbérlőnek a nevét, a kik természetesen előbb-utóbb ezen, általuk ma még haszonbérben bírt államjvaknak maholnap örök-tulajdonosaivá lesznek. De e „kimutatás”-ból még más tanulság is vonható le, az t. i., hogy a zsidó bérlők csak úgy vagy tán még *jobban is*, mint a keresztény bérlők, restan-cziában maradnak a haszonbéri összegekkel, s így e „kimutatás” is meghazudtolja a zsidóbarátok ama tévtanát, hogy a zsidó bérlők jobb fizetők lennének, mint a keresztény bérlők, a mely utóbbiak legalább nem üznek rablógazdaságot s nem pusztítják a bérlemény állagát, úgy, mint ezt a zsidó bérlők, hagyományos szokásaikhoz hiven tenni szokták.

A miniszteri „kimutatás”-ban összesen 363 hátralékos haszonbérő van kitüntetve, a mely 363 haszonbérő közül *zsidó van 145*, vagyis az összes hátralékos haszonbérőnek *40%-a* zsidó! Ez arány még sokkal kedvezőtlenebb színben tűnik fel, ha a fehértemplomi, párdányi és pancsova-titeli uradalmaknak 33, kivétel nélkül keresztény bérlőjét levonjuk, a mely uradalmakban azért nincs egy zsidó bérlő sem, mert ezen boldog vidékeken úgyszólván zsidó nem is lakik, s így jószágot nem is bérelhettek.

Az alábbiakban hozzuk tehát a miniszteri „kimutatás”-nak a hátralékos zsidó haszonbérőkre vonatkozó teljes kivonatát, hogy a miniszteri „kimutatás”-t nem olvasható nagy közönség is, amelylyel napi lapjaink se ismertették meg ez elrémitő adatokat, szinte hozzájuthasson e fölötte tanulságos, elszomorító statisztikai adatokhoz:

Az adós neve	Bértárgy megnevezése	Lejárati idő	Hátralék	
			frt	kr.
I. Ó-budai uradalom.				
Heller Antal és neje	Zsámbéki 362 ⁶¹⁶ / ₁₆₀₀ hold majorsági földek, évi haszonbér 4600 frt	1878. VII./1-től 1878. XII./30-ig	2.200	50
Adler Bernát	Békásmegyeri éscsilaghegyi kőbánya, évi 1000 frt	1877. IV./17-től 1880. VI./30-ig	4.157	36
II. Tokaji uradalom.				
Weisz Kálmán	Tokaji 238 ⁹⁰⁹ / ₁₂₀₀ hold „Fegyveres“ nevű szántóföld, évi haszonbér 1981 frt 64 kr.	1876. IV./1-től 1881. IX./30-ig	8.590	64
Weisz Lajos és Farkas	T.-ladányi 1263 ⁸⁹⁰ / ₁₂₀₀ hold nagy bérleti föld, évi haszonbér 6609 frt 37 kr.	1884. XII./31-ig	26.442	89
Adler Adolf	Tiszaladányi II. dűlői 75 holdas föld, évi haszonbér 580 frt	1883 V./1-től 1885 I./31-ig	1.040	—
Czucker Emánuel	Tokaji sörház és 72 hold föld. évi haszonbér 1761 frt 89 kr.	1874 VIII./1-től 1875 X./31-ig	1.964	50
Kohn Ignác	Kistokaji koresma, évi haszonbér 2804 frt 68 kr.	1878. XI./1-től 1880. X./31-ig	5.065	30
Czucker Emánuel	Tokaji „Kórház“ nevű koresma, évi haszonbér 1720 frt	1873. VIII./1-től 1874. X./31-ig	2.150	—
Weisz Sámuel	Tokaji „Filagoria“ nevű koresma, évi haszonbér 867 frt	1873. évtől 1882. X./31-ig	5.211	16
Weisz Kálmán	Rakamazi italmérési jog, évi haszonbér 4711 frt 37 kr.	1874 II./1-től 1878. X./31-ig	15.910	95 ¹ / ₂
Guttman Józsefné	Tiszaladányi koresma és 36 hold föld, évi haszonbér 870 frt	1878. V./1-től 1880. X./31-ig	2.779	53 ¹ / ₂
Feuerlicht Márton	Tiszaladányi koresma és föld, évi haszonbér 1031 frt	1875. II./1-től 1880. X./31-ig	2.824	75

Az adós neve	Bértárgy megnevezése	Lejárati idő	Hátralék	
			frt	kr.
III. Diósgyőri uradalom.				
Herz József	Diósgyőr 25 ^{600/1200} „Rózsaszög“ nevű és 26 ^{1080/1200} hold szántó- föld, évi haszonbér 250 frt 35 ^{1/2} kr.	—	1.144	49
Weisz Sámuel	Mezőkövesdi pálinka- ház-épület és mézár- szék, évi haszonbér 605 frt	1876. I./1-től 1879. VI./6-ig	1.319	82
Sugár Dávid	Miskolczi korcsmálta- tási jog	1864. XI./1-től 1870. X./31-ig	15.480	06
Jung Adolf és Weisz Samu	Mezőkövesdi kis korcs- máltatási jog, évi ha- szonbér 5831 frt 51 kr	1880. I./1-től 1882. XII./31-ig	16.901	28
Stern Móríc és Rubinstein	Aranyosi korcsma, évi haszonbér 1170 forint 49 kr.	1861. év október végeig	1.170	49
Holländer Farkas	Hamosi korcsmáltatási jog, évi haszonbér 1420 frt 99 kr.	1871. II./1-től 1872. X./31-ig	2.156	38
Glatter Albert	Miskolczi vásárjog. évi haszonbér 5610 frt	1860. XI./1-től 1862. X./31-ig	10.677	29
IV. Szolnoki uradalom.				
Ehrlich Illés	Az alczai pusztá V. és VII. részlete után járó haszonbér 2692 frt 60 kri	1881. IV./1-től 1881. IX./30-ig	1.459	70
V. Liptó-ujvári uradalom.				
Rakovszky Mór	Koritniczai gyógy- intézet	Régi hátralék	2.100	—
VI. Besztercebányai uradalom.				
Fischer Manó	A badni 495 ^{342/1600} hold majorság- és korcs- máért	1875. IV./1-től 1882. IV./30-ig	14.716	28 ^{1/2}
Gscheid Mór	Ulmankai sörház és pálinkafőzési szerek- nek kihasználásaért	1876. I./1-től 1879. XII./31-ig	14.918	19
Berger Dávid	Lopeji korcsmáért	1876. IV./1-től 1879. XII./31-ig	1.347	84

Az adós neve	Bértárgy megnevezése	Lejárati idő	Hátralék	
			frt	kr.
VII. Zsarnóczai uradalom.				
Hexner Joáchim	A pjergi lövöldei korcsma 1 ⁶⁷⁰ / ₁₀₀₀ kerttel, továbbá Loch és Majer nevű korcsma	1883. X./1-től 1884. XII./31-ig	4.075	23
Stein Ede	A felső-hámori korcsma 1410 □ öl kerttel	1877. X./1-től 1878. XII./31-ig	1.136	66
VIII. Szigeti uradalom.				
Stuhl Izsák	Farkasrévi regale	1881. V./1-től 1884. X./1-ig	3.991	02
Klein Izsák	Körtvélyesi regale	1882. XII./31-től 1884. XII./31-ig	1.063	30
IX. Bustyaháza huszti uradalom.				
Hartstein Léba	Huszti hidvámjog	1872. X./1.	1.050	—
Hartstein Léba	Huszti hidvámjog	1874. IV./1-től 1875. X./1-ig	2.018	75
Hartstein Léba	Huszti hidvámjog	1878. VII./1-től 1881. X./1-ig	2.529	25
Hartstein Léba	Huszti regale	1874. I./1-től 1879. VII./1-ig	10.963	24 ¹ / ₂
Márton Dániel	Huszti regale	1880. IV./1-től 1881. X./1-ig	6.571	82
Smiel Hers Gruber	Técsői regale	1869. II./1-től 1869. VIII./1-ig	3.655	86
Krausz Izrael	Falubustyaházi regale	1878. VII./1-től 1879. X./1-ig	1.859	14
X. Bocskói uradalom.				
Brebán Mózes	Rónaszéki, farkasrévi és kabolapójánai regalék	1864. I./1-től 1866. X./1-ig	6.504	56
Marku Smiel Viezel	Bocskói regale	1876. II./1-től 1880. VIII./1-ig	1.304	73 ¹ / ₂
Ifj. Káhán Léb és Modern Sája	Bocskói hidvámjog	1874. VII./1-től 1874. X./1-ig	1.446	93
Scheiner Mortkó	Bocskói hidvámjog	1884. X./1.	1.542	31

Az adós neve	Bértárgy megnevezése	Lejárati idő	Hátralék	
			frt	kr.
Veisz Hers s Viezel Marku Smiel	Kabola-pojánai korcsma, malom, regale, mészárszék és Mencsul havas	1876. V./1-től 1878. XI./1-ig	4.458	76
Weisz Hersch	Kabola-pojánai borkuti ítalmérési jog	1876. I./1-től 1878. X./1-ig	1.386	33
Wittelesz Höniq	Trebusa-fejérpataki regale	1883. IV./1-től 1884. IV./1-ig	3.959	58
XI. Tisza-ujlaki uradalom.				
Róz Izrael	A tiszaujlaki hidvám- szedési jog bérletéből keletkezett hátralék	1880. IV./1-től 1885. II./1-ig	500	—
XII. Ungvári uradalom.				
Vidder Albert	Darócz-kereknyei rész- jóság	1874. VII. 1-től 1884. X. 1-ig	16.764	34
Rösenblüth Ignátz	Pallói birtok	1883. VIII. 1-től 1884. VIII. 1-ig	1 825	25
Moskovics Mózes	N.-bereznai reg. bér.	1875. V. 1-től 1877. II. 1-ig	9 230	27 ¹ / ₂
Feldman Mór és neje	N.-bereznai reg. bér.	1880. II. 1-től 1882. II. 1-ig	6.563	27
Feuerman Áron	F.-domomjai reg. bér.	1877. VIII. 1-ig 1878. XI. 1-ig	2.399	20
Junger Izsák	Hosszumezői reg. bér.	1873. II. 1-től 1874. XI. 1-ig	1.168	43
Klein Pinkász	Kereknyei reg. bér.	1875. VII. 1-től 1877. XI. 1-ig	2.280	49
Svartz Sámuel	Radvanczi reg. bér,	1880. IV. 1.	2.813	45
Feldman Mór	Zábrogyi reg. bér	1876. XI. 1-től 1880. II. 1-ig	2.952	30
Zipser Izrael	Ungvári hidvám bér	1876. VIII. 1-től 1877. II. 1-ig	2.707	11
XIII. Nagy-bányai uradalom.				
Leib Izsák	Kis-körtvélyesi birtok	1859. V. 1-től 1864. X. 31-ig	1.066	33 ¹ / ₂

Az adós neve	Bértárgy megnevezése	Lejárati idő	Hátralék	
			frt.	kr.
Simon Ignácz, Rósenfeld és Majer Samu	Monostori birtok	1860. V. 1-től 1865. IV. 30-ig	4.941	27
Salamon Lázár, Blum Jakab és Hersch Márton	Fonátszi birtok	1860. XI. 1-től 1862. VII. 31	1.962	34
XIV. Pécska-kovácsházi uradalom.				
Hasz Antal özvegye	Bánhegyesi XI. osztály	1884. XII. 1-től 1892. X. 1-ig	17 876	56
Guttman Mór, Horovitz Fülöp és Horovitz Mór	Bassarága sziondai V., VI., VII., IX. osztály	1884. VIII. 31-től 1890. VIII. 31-ig	89.048	05½
Zahn Mária	Battonyai II. osztály	1884. IX. 1-től 1887. IX. 1-ig	7.087	34
Böhm Ábrahám és Aranka	Földvári XIII. osztály	1884. III. 1-től 1884. XII. 1-ig	1.283	46
Böhm Samu	Kovácsházi XIX. oszt.	1884. VI. 1-től 1885. VI. 1-ig	5.300	94
Buchwald József	Kunágotai IX. osztály	1884. IX. 1-től 1887. X. 1-ig	3.235	—
XV. Aradi uradalom és hidvám.				
Lustig Zsigmond	Aradi hidvámszedési jogczim	1882. XII. 31-ig	1.234	95
XVI. Lugos-facseti uradalom.				
Lövi Nathán	96 ¹⁴⁰⁰ ... hold bálinczi föld, „Kornyet és Kuli“ nevű	1877. I. 1-től 1881. IX. 19-ig	2.744	51
Lauffer Ármin	Gruini 73 ¹⁵⁶⁰ ... hold kaszállóért	1866. XI. 1-től 1867. X. 31-ig	1.100	—
Deutsch Ármin	Gruini 73 ¹⁵⁶⁰ ... hold kaszállóért	1868. XI. 1-től 1870. X. 31-ig	4.266	54½
Klein Heiman	Román Lugosi 173 ⁹⁶⁴ ... hold „Spinánca“ nevű föld	1881. I. 1-től 1884. IX. 30-ig	4.509	32
Klein Károly	Szilhai 60 hold „Szatu batrin“ nevű föld	1878. IV. 1-től 1880. IX. 30-ig	2.315	60

Folytatása következik!

Folytatása következik!

Levél Baranyából.

(*Hogyan gazdagodik a zsidó?*) Azt hiszem, hogy nem nagy feladat a zsidó gazdagodását megfejteni, s azért én is meg fogok fejteni egy esetet tisztelt elvtársaim és olvasóim előtt, s igen röviden s érthetőleg fogom ezt tenni.

Ugyanis egy gyapjúkereskedő zsidóról van itt szó, aki a polgároktól veszi a gyapjút. Az esetnek már többször voltam szem- és fültanúja. P. o. egy polgárnak szüksége van egy pár forintra; elmegy az Iczighez és kölcsön vesz 12 százalékra. Az Iczig ad neki pénzt, hanem azon föltétel alatt, hogy a gyapjút ő fogja átvenni. Midőn az idő eljő a juhnyírásra, örül a polgár, hogy pénzt kap; de még jobban örül az Iczig, hogy rebach lesz. A gazdaember megméri a gyapjút és van két mázsa. Elviszi az Iczighez, a zsidó ráteszi a tizedes mértékre és mér, s kijön 70 kilogramm, mondd hetven kilogramm. Ekkor még levon a 70 klgr.-ból 12 klgr.-ot a piszokra és 8 klgr.-ot a nedvességre; így hát a szegény polgárnak marad még 50 klgr. Most már mit kezdjen ezzel az ötven kilogrammal, midőn még az Iczignek is tartozik? Az Iczig lefogja az övét, és a szegény polgár mit tegyen? Se gyapjú, se pénz. Másnap, midőn a polgár az Iczig lakása előtt elmegy, az Iczig kiszalad elejébe s kezét fogva a polgárral, mondja neki: „Nu, nem jün kicsit be hozzám, van jó pálinka, igen nagyun jú.” A szegény polgár nem is akar az Iczigról tudni; de az Iczig oda tapad hozzá pióczamódra, és addig csalogatja, míg be nem csalja, és midőn becsalta, akkor van szivar és pálinka ingyen, és kigyóból mézes szó, de csak addig, míg ismét rá nem veszi a kölcsönzésre, és kölcsönöz ismét 12 százalékra a jövő juhnyírásig. A szegény polgár, ismét rászédetett az Iczig által. S így eltelik egy pár év, s egyszer csak azt veszi észre, hogy az Iczig nem a gyapjút, hanem a házát árverezteti. Mitévő legyen? Eladja a juhokat és fizet az Iczignek. Igaz az Iczignek megfizette adósságát, de nincs nyugta a lefizetett öszszegről. Az Iczig hallgat egy pár évig, és ismét átadja az ügyet valamely zsidó ügyvédnek, most már elveszi a szegénytől a házát s mehet akkor a világnak.

Kedves polgártársaim! Óvakodjunk a zsidóktól, és ne vásároljunk tőlük semmit, és ne adjunk a zsidóknak semmit; mert aki a zsidóval kereskedik, így jár, és utóbb koldusbotra jut. Tisztelt polgártársaim, nyissátok fel szemeiteket és fületeket, még késő nincs, míg az óra a 12-től el nem üti, de ha elüti, akkor mindennek vége.

Baranyavár.

Maisztorovits Kálmán.

Levezőlap.

Mindazon t. elvbarátainknak s jóakaróinknak, a kik az újév alkalmából szívesek voltak e füzetek szerkesztőjének szerencsekívánataikat kifejezni, – a szerkesztő ez utón mond köszönetet, viszont legjobb kívánalmait fejezve ki irányukban az újév alkalmából.

V–o. Örülünk ügyünk ottani haladásán. Az új körre azon a vidéken fontos, hivatás vár.

